

SAMEN LEVEN OP DUN IJS

Pieters' Pamflet

Er hangt een nieuwe poster achter ramen in Nederland. "Samen leven maakt ons sterker", zegt VluchtelingenWerk. Twee verschillende handen vormen samen een hart: een simpel beeld, een stille tegenstem tegen het geschreeuw dat dagelijks over ons uitrolt.

Het is verleidelijk om die poster te zien als een vriendelijke achtergrondplaat. Leuk voor bij de kamerplant, geruststellend naast het kattenluik. Maar eigenlijk hoort er een soundtrack onder. Ik hoor Sting zachtjes in de kamer: Nothing comes from violence, and nothing ever could." Een oud nummer, maar akelig actueel.

Want achter elk gezicht dat hier aankomt, zit een verhaal waarin vlees en staal elkaar te vaak hebben ontmoet. Grenzen die met geweld worden bewaakt, huizen die in stof veranderen, lichamen die rennen omdat blijven geen optie meer is. De regen van morgen spoelt het bloed misschien van de stoep, maar niet uit het geheugen. Niet uit het lijf. Niet uit onze samenleving.

En ondertussen voeren wij hier verhitte debatten over "opvangplekken", "instroom" en "de druk op voorzieningen". We schaffen in beleidsstukken de mens geruisloos af en vervangen hem door categorieën, doelgroepen en doelmatigheden. Hoe harder we praten over systemen, hoe minder we hoeven te voelen hoe kwetsbaar we zelf zijn.

Die kwetsbaarheid is precies waar Sting aan trekt: "Opdat we niet vergeten hoe kwetsbaar we zijn." Kwetsbaar is niet alleen de ander, ergens ver weg of aan de rand van onze stad. Kwetsbaar zijn wij allemaal: de leraar met een vast contract, de wethouder met portefeuille, de buurvrouw met burn-out, de jongen in het azc die 's nachts wakker schrikt als er een deur klapt. Eén ongeluk, één oorlog, één verkeerde loting in de geografie – en jouw leven staat ook op zijn kop.

Misschien is dat wel het ongemak van de Samen Leven-poster. Hij zegt niet: “Wij zijn sterk en grootmoedig, kijk ons eens ruimhartig zijn.” Hij fluistert iets anders: “Wij hebben elkaar nodig, omdat geen mens onkwetsbaar is.” Samen leven is geen liefdadigheid van de zekeren richting de onzekeren. Het is noodzaak in een wereld waar de grond overal iets te gemakkelijk kan scheuren.

Voor wie onder een boze ster is geboren, klinkt dat misschien als goedkope poëzie. Posterwoorden tegen prikkeldraad, een hartvorm tegen de logica van de loopgraven. En eerlijk is eerlijk: een poster houdt geen kogels tegen. Maar hij doet wel iets anders: hij maakt zichtbaar wie niet wil wennen aan onverschilligheid. Hij bundelt de stille meerderheid die, ondanks alles, kiest voor menselijkheid.

Die keuze is kleiner dan we denken en tegelijk groter dan een manifest. Het zit in de vraag aan de nieuwe buur: “Hoe gaat het met je?” In de gemeente die niet alleen rekent, maar ook luistert. In de klas waar de leerling zonder thuis toch wordt gezien. In de wijk waar een raam met een poster een signaal is: hier is ruimte, hier ben je niet alleen.

De regen zal blijven vallen. Oorlogen zullen niet morgen verdwijnen. De wereld wordt niet plots veilig omdat wij een vel papier ophangen. Maar elke keer dat we die poster zien, kunnen we even stilstaan bij wat Sting ons al jaren probeert te zeggen: geweld levert niets op, verbinding alles.

Samen leven is geen vanzelfsprekendheid. Het is een dagelijkse, soms ongemakkelijke keuze om de ander niet als risico, maar als verrijking te zien. Om onze eigen kwetsbaarheid niet te verbergen achter harde taal, maar haar juist als brug te gebruiken.

Misschien is dat de werkelijke kracht van die twee handen in hartvorm. Ze zeggen: ja, we zijn breekbaar. Ja, de wereld is hard. En juist daarom kiezen we ervoor om zacht te blijven.

Want wie vergeet hoe kwetsbaar we zijn, verliest langzaam ook uit het oog hoe menselijk we kunnen zijn.